

POSTANOWIENIE

Dnia 28 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2025 r.

w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 3 k.p.k.),

sprawy **M.W.**,

skazanego z art. 56 § 2 k.k.s. i in.,

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 7 czerwca 2024 r., sygn. XVII Ka 1039/23,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego we Wrześni

z dnia 20 marca 2023 r., sygn. II K 591/18,

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;

2. obciążyć skazanego M.W. kosztami

sądowymi postępowania kasacyjnego.

[WB]

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego we Wrześni z dnia 20 marca 2023 r., sygn. II K 591/18, m. in. oskarżony M.W. został uznany winnym: (I) popełnienia zarzucanego

mu w pkt. I aktu oskarżenia czynu z tą zmianą, iż przyjęto, że oskarżony działał w krótkich odstępach czasu w wykonaniu tego samego zamiaru, tj. przestępstwa z art. 56 § 2 k.k.s. i art. 60 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. i za to na podstawie art. 56 § 2 k.k.s. w zw. z art. 7 § 2 k.k.s. w zw. z art. 23 § 1 i 3 k.k.s. wymierzono karę grzywny w wymiarze 300 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 200 zł, (II) popełnienia zarzucanego mu w pkt. II aktu oskarżenia czynu z tą zmianą, iż przyjęto, że do jego popełnienia doszło w okresie od stycznia 2013 r. do 25 stycznia 2014 r., tj. przestępstwa z art. 54 § 2 k.k.s. i art. 60 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. i za to na podstawie art. 54 § 2 k.k.s. w zw. z art. 7 § 2 k.k.s. w zw. z art. 23 § 1 i 3 k.k.s. wymierzono karę grzywny w wymiarze 700 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 200 zł, (III) popełnienia zarzucanego mu w pkt. III aktu oskarżenia czynu z tą zmianą, iż przyjęto, że do jego popełnienia doszło w okresie od stycznia 2013 r. do 30 stycznia 2014 r. oraz że kwota uszczuplonego podatku akcyzowego wyniosła 38.979,00 zł, tj. przestępstwa z art. 54 § 2 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. i za to na podstawie art. 54 § 2 k.k.s. w zw. z art. 23 § 1 i 3 k.k.s. wymierzono karę grzywny w wymiarze 120 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 200 zł. Na podstawie art. 85 § 1 k.k. w zw. z art. 20 § 2 k.k.s. i art. 39 § 1 k.k.s. i art. 86 § 2 k.k. w zw. z art. 20 § 2 k.k.s. Sąd ten połączył orzeczone wobec oskarżonego kary grzywny i wymierzył mu karę łączną grzywny w wymiarze 950 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 200 zł (IV), a także orzekł o kosztach sądowych (VIII).

Po rozpoznaniu apelacji (m. in. oskarżonego M.W. i jego obrońcy) Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 7 czerwca 2024 r., sygn. XVII Ka 1039/23, m. in. (2) zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego z Wrześni z dnia 20 marca 2023 r. w ten sposób, że obniżył: (a) orzeczoną w punkcie I karę grzywny do 200 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100 zł, (b) orzeczoną w punkcie II karę grzywny do 600 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100 zł, (c) orzeczoną w punkcie III wysokość stawki dziennej grzywny do kwoty 100 zł, (d) orzeczoną w punkcie IV karę łączną grzywny do 750 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100 zł, zaś (3) w pozostałym zakresie utrzymał go w mocy.

Od tego orzeczenia kasację wywiodła obrońca skazanego M.W.. Zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu w odniesieniu do skazanego w całości na korzyść skazanego, zarzuciła mu:

1. uchybienie określone w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. polegające na zaniechaniu uchylenia orzeczenia przez sąd odwoławczy i umorzenia postępowania w zakresie czynów zarzucanych M.W. w sytuacji, gdy zaszła jedna z okoliczności wyłączających postępowanie określona w art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., tj. nastąpiło przedawnienie karalności przestępstwa skarbowego zgodnie z art. 44 § 1 pkt 1 i § 5 k.k.s.;
2. rażącą obrazę przepisów prawa materialnego, mającą istotny wpływ na treść orzeczenia poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 44 § 1 pkt 1 k.k.s. oraz art. 44 § 3 i 5 k.k.s., polegające na ich niezastosowaniu i bezpodstawnym przyjęciu, że w stosunku do M.W. nie nastąpiło przedawnienie karalności czynów opisanych w pkt I, II, III wyroku Sądu Rejonowego we Wrześni, mimo iż w dacie wyrokowania przez sąd odwoławczy upłynął okres 10-letni, który zaczął biec z końcem roku, w którym upłynął termin płatności należności publicznoprawnych;
3. rażącą obrazę przepisów prawa procesowego, tj. przepisów art. 433 § 2 i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. mającą zasadniczy wpływ na treść wyroku sądu drugiej instancji, polegającą na całkowitym zaniechaniu rozważenia zarzutu przedawnienia przestępstwa skarbowego postawionego w apelacji,
4. rażącą obrazę przepisów prawa materialnego, mającą istotny wpływ na treść orzeczenia poprzez ich błędne zastosowanie, tj. przepisów art. 56 § 2 k.k.s. w zb. z art. 60 § 1 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. i obciążenie oskarżonego odpowiedzialnością za podanie nieprawdziwych danych w korekcie zeznania podatkowego za rok 2013 (czyn nr I), podczas gdy zeznanie to złożyła małżonka oskarżonego, bez jego upoważnienia, które w sposób nieuprawniony przyjął Sąd I i II instancji;
5. rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. przepisów art. 4 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. w

zw. z art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 6 ust. 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/343 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów domniemania niewinności (...) w postępowaniu karnym (zwana „Dyrektywą niewinnościową”) oraz art. 288 akapit 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej - statuującego w przedmiotowej sprawie bezpośrednie stosowanie prawa unijnego - poprzez rażące naruszenie zasady domniemania niewinności i zasady rozstrzygania wszelkich wątpliwości w przedmiocie winy oskarżonego na jego korzyść, akcentując - wbrew zasadzie obiektywizmu jedynie okoliczności niekorzystne dla oskarżonego oraz przypisanie oskarżonemu odpowiedzialności za zaległości podatkowe dotyczące samochodów sprowadzanych bezpośrednio na A.G. i B.S. i dla ich własnych potrzeb celem dalszej odsprzedaży;

6. rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. przepisów art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 10 § 1 k.p.k., art. 410 k.p.k. oraz art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. poprzez przyjęcie sprawstwa i winy oskarżonego odnośnie do przypisanych mu zaskarżonym wyrokiem czynów pomimo niedokonania wymagających wiedzy specjalistycznej z zakresu księgowości i rachunkowości celem wyliczenia faktycznego uszczerbku należności Skarbu Państwa przy uwzględnieniu zeznań świadków zgromadzonych w aktach sprawy, a także porównanie faktur sprzedaży samochodów, bądź części samochodowych dokonanych przez A.G. i B.S., o który to dowód wnioskowano kilkakrotnie w trakcie prowadzenia procesu, a nieprzeprowadzenie go w sposób bezpośredni uderza w zasadę bezpośredniości dochodzenia prawdy materialnej, co doprowadziło do przypisania oskarżonemu odpowiedzialności za zaległości podatkowe dotyczące samochodów sprowadzanych bezpośrednio na A.G. i B.S. i dla ich własnych potrzeb celem dalszej odsprzedaży;
7. rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. przepisu art. 7 k.p.k. poprzez przekroczenie przez Sąd Okręgowy w Poznaniu granic swobodnego uznania sędziowskiego, wyrażające się w pominięciu zasad określonych przepisem art. 53 § 1 i 2

k.k., w tym w szczególności istotnych okoliczności związanych z warunkami osobistymi skazanego i okoliczności podmiotowych go dotyczących, a także skutkujące nieprawidłowym uznaniem, że orzeczona kara jest karą adekwatną do stopnia zawinienia i stopnia społecznej szkodliwości czynu i będzie zgodnie z dyrektywami z art. 53 § 1 k.k. adekwatna do popełnionego przestępstwa i spełni cele zarówno w zakresie prewencji indywidualnej, jak i społecznego oddziaływania kary, podczas gdy orzeczona kara grzywny jest nieproporcjonalnie wysoka w stosunku do ewentualnego zaniżenia zobowiązań podatkowych, które de facto nie zostały w toku postępowania ustalone, a jedynie wskazane szacunkowo, przez co doszło do rażącej niewspółmierności kary wymierzonej skazanemu w stosunku do stopnia zawinienia oskarżonego oraz w odniesieniu do celów, jakie winna spełnić kara w zakresie prewencji indywidualnej i jej społecznego oddziaływania;

8. rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. przepisu art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 k.p.k., polegające na uchybieniu prawidłowej kontroli odwoławczej poprzez nierozważenie zarzutów odwoławczych podnoszących dokonanie obrazy przepisów postępowania i prawa materialnego przez Sąd I instancji podniesionych w apelacji, a dotyczących:
 1. obrazy przepisów postępowania, skutkującej błędem w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i mającą wpływ na jego treść, a mianowicie art. 170 § 1 pkt 2 i 5 k.p.k. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i oddalenie przez Sąd I i II instancji wniosków oskarżonego o dopuszczenie dowodów z opinii biegłego w sytuacji, gdy okoliczności, które poprzez wnioskowane opinie miały być udowodnione miały zasadniczy wpływ dla rozstrzygnięcia sprawy,
 2. obrazy przepisów postępowania, skutkującej błędem w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i mającą wpływ na jego treść, a mianowicie art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. poprzez dokonanie skrajnie niekorzystnej oceny dowodów i oparcie orzeczenia jedynie na dowodach świadczących na niekorzyść oskarżonego, przy

całkowitym pominięciu wszelkich okoliczności ujawnionych w toku postępowania, które powinny przemawiać na jego korzyść lub co najmniej generują wątpliwości w zakresie przypisania oskarżonemu winy oraz sprawstwa, opisanych szczegółowo przez oskarżonego w Załączniku do protokołu z rozprawy w dniu 24.11.2023r.,

3. obrazy przepisów postępowania, skutkującej błędem w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i mającą wpływ na jego treść, tj. art. 424 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. w zw. z art. 6 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (EKPCz) poprzez sporządzenie przez Sąd I i II instancji uzasadnienia na formularzu (według wzoru wprowadzonego aktem niższej rangi niż ustawa) w sposób skrótowy, a w szczególności uniemożliwiający stwierdzenie, jakie fakty sąd uznał za udowodnione i na jakich w tej mierze oparł się dowodach, które dowody uznał za niewiarygodne, wiarygodne, a które nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy - skoro sąd w rubryce 2.1 - po wskazaniu wśród dowodów będących podstawą ustaleń faktycznych - wskazuje na zeznania świadków z lakonicznym, szablonowym odniesieniem się do nich oraz z szablonowym jedynie uzasadnieniem pominięcia dowodów, wobec czego na podstawie tak skonstruowanego uzasadnienia Sądu I instancji nie jest możliwe odtworzenie w pełni toku rozumowania tego Sądu,
4. poprzez nieodniesienie się przez Sąd II instancji do zastrzeżeń oskarżonego wyrażonych w piśmie stanowiącym w Załączniku do protokołu z rozprawy w dniu 24.11.2023 r.

W konkluzji nadzwyczajnego środka zaskarżenia jego autorka wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w stosunku do M.W. oraz uchylenie poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego we Wrześni z dnia 20 marca 2023 r., sygn. akt II K 591/18 w stosunku do ww., a także na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. w zw. z art. 44 § 1 pkt 1, § 3, § 5 k.k.s. umorzenie postępowania względem M.W. z powodu przedawnienia karalności i obciążenie wszelkimi kosztami Skarbu Państwa, w tym zarządzenie zwrotu wniesionej opłaty od kasacji skarżącemu na podstawie art. 527 § 4 k.p.k. Jednocześnie też wniosła o

wstrzymanie wykonania zaskarżonego orzeczenia oraz orzeczeń wykonawczych (postanowienia o kosztach postępowania) do czasu rozpoznania kasacji.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Okręgowej w Poznaniu wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy skazanego M.W. okazała się bezzasadna i to w stopniu oczywistym, co uzasadniało jej rozpoznanie i oddalenie na posiedzeniu w trybie wskazanym w przepisie art. 535 § 3 k.p.k.

W pierwszej kolejności należało wskazać, że rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy podlegał wyłącznie zarzut z punktu pierwszego *petitum* kasacji, w którym podniesiono wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 k.p.k. Zgodnie z art. 523 § 2 k.p.k. kasację na korzyść można wnieść jedynie w razie skazania oskarżonego za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. Ograniczenie to nie obejmuje jednak kasacji wywiezionej z powodu bezwzględnych przyczyn odwoławczych (art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k.). Ranga tego rodzaju uchybień o fundamentalnym znaczeniu powoduje bowiem, że wyrok taki nie może się ostać niezależnie od tego, jaka kara została orzeczona. Uchybienia z art. 439 § 1 k.p.k. nie mogą być podniesione tylko w celu ominięcia tego warunku, a zatem muszą w sposób rzeczywisty wskazywać na istnienie okoliczności wymienionych w tym przepisie. Jedynie formalne powołanie się na uchybienie przewidziane w art. 439 k.p.k. bądź całkowicie bezpodstawne nazwanie takim uchybieniem sytuacji, która bez wątpienia nie stanowi naruszenia prawa wymienionego w tym przepisie, nie czyni kasacji podlegającej ograniczeniom określonym w art. 523 § 2 k.p.k. dopuszczalną. Nie oznacza to również, że do kasacji spełniającej wymagania określone w art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k. można dołączyć inne zarzuty. W tej bowiem części nie będzie to kasacja wniesiona z powodów wymienionych w art. 439 k.p.k., lecz odwołująca się do innych uchybień, które w takiej sytuacji procesowej nigdy z mocy przepisów ustawy, nie mogą być podstawą kasacji, a tym samym podlegać kontroli kasacyjnej. Oznacza to, że w przypadku skazania na karę innego rodzaju niż bezwzględnego pozbawienia wolności niedopuszczalne jest podnoszenie

jakichkolwiek innych naruszeń prawa i to nawet, jeśli były one rażące i miały istotny wpływ na treść orzeczenia. Innymi słowy, wniesienie kasacji w takim układzie procesowym z powodu uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k., nie uprawnia do dodatkowego podnoszenia, niejako "przy okazji", innego rodzaju uchybień (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 września 2022 r., III KK 427/22, LEX nr 3489282; z dnia 29 kwietnia 2021 r., V KK 146/21, LEX nr 3358909; z dnia 27 maja 2021 r., V KK 47/21, LEX nr 3245244; z dnia 3 czerwca 2020 r., IV KK 684/19, LEX nr 3277320; z dnia 24 stycznia 2008 r., II KK 271/07, LEX nr 371769; z dnia 12 czerwca 2024 r., V KK 100/24, LEX nr 3724704).

Jak wskazano w części historycznej uzasadnienia postanowienia, M.W. został skazany za trzy przestępstwa skarbowe na karę (łącną) grzywny. W tej sytuacji zastosowanie znajduje ograniczenie z art. 523 § 2 k.p.k., zaś dopuszczalność kasacji zachodziła li tylko z tej przyczyny, że w nadzwyczajnym środku zaskarżenia podniesiono wystąpienie bezwzględnej przesłanki odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. (art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k.). Jednakże uznać należy, że w niniejszej sprawie nie zaistniała bezwzględna podstawa odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k., to jest zarzucane uchybienie z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. Dostrzegł to już sąd odwoławczy rozpoznając apelację obrońcy oskarżonego bowiem jeden z zarzutów oznaczony lit. d dotyczył przedawnienia karalności przestępstw skarbowych zarzucanych w pkt. II i III aktu oskarżenia i jako taki został uznany za niezasadny. Sąd ten w sekcji 3.1. *Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny* uzasadnienia formularzowego s. 10-11 przypominając treść przepisu art. 44 k.k.s. słusznie wskazał, że cyt.: „(...) w zakresie przedawnienia karalności, zastosowanie do czynu II z aktu oskarżenia ma przepis art. 44 § 1 pkt 1, 2 i 5 k.k.s. [z]atem okres przedawnienia łącznie 10-letni liczony od końca roku, w którym upłynął termin płatności należności (wynikających z podatku od towarów i usług – *przyp. SN*), przypadał z dniem 31 grudnia 2024 r.”. Podobnie rzecz się ma co do czynu III z aktu oskarżenia bowiem oba te czyny popełnione zostały w tym samym okresie, choć w innej dacieiennej nastąpiło zakończenie przestępczego procederu. Tym samym okres przedawnienia łącznie 10-letni liczony od końca roku, w którym upłynął termin płatności należności wynikających z podatku akcyzowego,

również przypadał na dzień 31 grudnia 2024 r., na co zwrócił też uwagę prokurator w odpowiedzi na kasację, zarazem marginesowo dostrzegając, że cyt. „(...) sprawa przedawnienia karalności wymienionych należności publicznoprawnych w związku z określeniem ich wielkości w decyzjach, była także badana przez sądy administracyjne.”.

Reasumując należy stwierdzić, że w przedmiotowej sprawie nie wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza podniesiona w kasacji, zaś M.W. został skazany na karę grzywny. Jak wskazano już wyżej, podniesienie w kasacji zarzutu wskazującego na wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej nie uprawnia, a tak właśnie postąpiła skarżąca, do podnoszenia w nadzwyczajnym środku zaskarżenia także innych zarzutów, które nie mają takiego charakteru i wchodzą w zakres zwykłych podstaw odwoławczych z art. 438 k.p.k. Mając zatem na uwadze, że kasacja została tak zredagowana, aby spełniała wymogi kasacji dopuszczalnej, jednak podniesione w niej dalsze uchybienia wskazane kolejno w pkt. 2-8 petitum nie odnoszą się do żadnej z bezwzględnych przyczyn odwoławczych określonych w przepisie art. 439 § 1 k.p.k., były one niedopuszczalne (art. 523 § 2 k.p.k.), co w konsekwencji przesądziło o tym, że Sąd Najwyższy odstąpił od badania zgłoszonych zarzutów uznając ich postawienie za swoistą próbę obejścia ograniczenia wynikającego z art. 523 § 2 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy oddalił kasację obrońcy skazanego M.W. jako oczywiście bezzasadną, o kosztach sądowych postępowania kasacyjnego orzekając w myśl dyspozycji przepisów art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

[WB]

[a.ł.]

